

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

МЕТОДИКА РОБОТИ ІЗ САМОДІЯЛЬНИМ ДУХОВИМ ОРКЕСТРОМ

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Народна художня творчість”
Спеціалізація “Народне інструментальне мистецтво”
(Духові інструменти)

Київ – 2006

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв України

МЕТОДИКА РОБОТИ ІЗ САМОДІЯЛЬНИМ ДУХОВИМ ОРКЕСТРОМ

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів
культури і мистецтв I–II рівнів акредитації

Спеціальність
“Народна художня творчість”
Спеціалізація
“Народне інструментальне мистецтво”
(Духові інструменти)

Київ 2006

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру навчальних закладів культури і мистецтв України

МЕТОДИКА РОБОТИ ІЗ САМОДІЯЛЬНИМ ДУХОВИМ ОРКЕСТРОМ

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації. – Київ: “Фірма “ІНКОС”, 2006. – 40 ст.

Укладач **Ю. І. Хандогін** – викладач ОКЗ
“Лозівське училище культури і мистецтв”

Рецензенти: **А. В. Гладких** – заступник декана НММ,
доцент кафедри духових та естрадних
інструментів Харківської державної академії
культури, кандидат педагогічних наук

А. В. Гречаний – викладач ОКЗ
“Харківське училище культури”

Відповідальний
за випуск

Т. Ф. Стронько

Редактор

В. Д. Мельничук

- © Хандогін Ю. І., 2006
- © Державний методичний
центр навчальних закладів
культури і мистецтв, 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний рівень та умови роботи самодіяльних оркестрових колективів і ансамблів, а також педагогічна діяльність в культурно-освітніх закладах потребують від майбутніх спеціалістів всебічних і глибоких знань, високої музичної ерудиції та навичок організаційної і виховної роботи.

У зв'язку з цим курс “Методика роботи із самодіяльним духовим оркестром” повинен займати одне з головних місць серед навчальних дисциплін спеціалізації.

Викладання “Методики” має на меті підготувати студентів до практичної діяльності в якості керівників самодіяльних духових оркестрів.

Діяльність керівника самодіяльного духового оркестру спрямована на виконання таких основних завдань:

- створення оркестрового колективу;
- організація та проведення репетиційного процесу;
- організація та проведення концертних виступів;
- проведення навчально-виховної роботи в колективі.

Роботу з оркестром можна умовно поділити на два етапи. Перший передбачає необхідність індивідуального навчання і враховує розвиток виконавської майстерності кожного учасника зокрема. Другий – становлення колективу і роботу по підвищенню творчого рівня оркестру.

Обидва етапи не виключають один одного, а навпаки, складають єдиний творчий процес у самодіяльному колективі.

Кожне заняття із самодіяльним оркестром повинне включати в себе такі компоненти навчального процесу:

- оволодіння технічними навичками гри на інструменті за допомогою підготовчих вправ;
- вивчення основ теорії та історії музики;
- робота з оркестровими партіями;
- повторення пройденого матеріалу;
- самостійна робота над твором.

Методичні рекомендації

У процесі викладання даного курсу особливу увагу необхідно приділити систематичному підкріпленню теоретичного матеріалу прикладами з досвіду роботи кращих інструментальних колективів, а також використанню різноманітного ілюстративного матеріалу

(музичні приклади, малюнки, діаграми, кінофільми, діапозитиви, грамзаписи тощо).

Курс завершується диференційованим заліком у кінці восьмого семестру. Окремі питання з курсу виносяться на державний іспит зі спеціалізації. Загальна кількість лекційних годин – 30.

У зв'язку з великим об'ємом навчального матеріалу та обмеженою кількістю лекційних годин навчальним планом відводиться 24 години на самостійне доопрацювання тем предмету.

Примітка: кількість годин на вивчення теми дається умовно, в залежності від завдань, які стоять перед навчальним закладом. У тематичному плані особливу увагу слід приділити конкретизації форм і методів роботи з дитячими колективами у клубах, школах, студіях і т.д.

Розподіл годин

Курс	Семестр	К-сть тижнів	К-сть годин на тиждень	К-сть годин на семестр	Форма контролю
IV	VIII	15	2	30	Диференційований залік Державний іспит
				24	Самостійна робота
				54	ВСЬОГО

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу, теми	Кількість годин	
	Усього	Із них
		Групові
IV курс, VIII семестр		
Розділ 1. Індивідуальна підготовка учасників самодіяльного духового оркестру		
Тема 1.1. Загальна характеристика виконавського процесу гри на духових інструментах	1	1
Тема 1.2. Формування звуку та виконавського дихання	1	1
Тема 1.3. Функції язика, різновиди атаки звуку, штрихи	1	1
Тема 1.4. Функції губ при грі на духових інструментах	1	1
Тема 1.5. Розвиток техніки пальців при грі на духових інструментах	1	1
Тема 1.6. Взаємодія органів дихання, язика, губ, техніки пальців та роль музично-слухового уявлення при грі на духових інструментах	2	1
Тема 1.7. Організація самостійних занять учасників оркестру	1	1
Тема 1.8. Індивідуальні заняття з виконавцями на ударних інструментах	1	1
Тема 1.9. Роль і значення навчально-музичного матеріалу в процесі формування виконавської майстерності	1	
Розділ 2. Методика роботи із самодіяльним духовим оркестром		
Тема 2.1. Історія виникнення та розвитку духових оркестрів	1	1
Тема 2.2. Сучасні склади професійних та самодіяльних духових оркестрів	2	1

Назва розділу, теми	Кількість годин		
	Усього	Із них	
		Групові	Самостійне вивчення
Тема 2.3. Сутність та організація репетиційного процесу і його завдання		2	2
Тема 2.4. Форми і методи роботи із самодіяльним духовим оркестром		2	2
Тема 2.5. Способи досягнення засобів оркестрової виразності		2	2
Тема 2.6. Оркестрово-ансамблева підготовка: а) предмет оркестрово-ансамблевої підготовки, її сутність і зміст; б) основні учбові питання оркестрово-ансамблевої підготовки, їх значення і зміст.		2	2
Тема 2.7. Форми суспільної діяльності самодіяльних духових оркестрів. Організація і проведення концертних виступів		1	1
Тема 2.8. Методика роботи з початковим оркестром		3	2
Тема 2.9. Самоврядування у самодіяльному колективі		1	
Тема 2.10. Ідейне та музично-естетичне виховання учасників колективу		1	
Тема 2.11. Роль та педагогічні завдання керівника самодіяльного оркестру		1	1
Тема 2.12. Короткий огляд методичної літератури, навчально-допоміжного та художнього репертуару для духового оркестру		1	1
Тема 2.13. Планування навчально-виховної роботи, ведення документації		1	1
Всього:		54	30 24

РОЗДІЛ 1

Індивідуальна підготовка учасників самодіяльного оркестру

Тема 1.1. Загальна характеристика виконавського процесу: виконавський апарат і виконавські засоби; постановка при грі на духових інструментах

Акустичні основи та специфіка звукоутворення на духових інструментах. Види музичних інструментів за способом видобування звука та їх характеристика.

Загальна характеристика виконавських засобів музиканта-духовика. Визначення поняття “постановка”. Мета постановки. Урахування індивідуальних особливостей виконавців-духовиків самодіяльного оркестру при рекомендації тієї чи іншої постановки.

Положення корпусу, голови, рук і ніг виконавця при грі на духовому інструменті.

Правильний вибір мундштука. Особливості постановки мундштука у виконавців на мідних духових інструментах.

Аналіз найбільш поширених недоліків у постановці в музикантів-початківців. Вплив удосконалення конструкції інструментів на зміну правил постановки.

Тема 1.2. Формування звука та виконавського дихання

Формування основних складових музичного звука (тривалості, забарвлення, динаміки, вібрато) при грі на духових інструментах.

Залежність якості звука на духових інструментах від техніки виконавського дихання.

Анатомо-фізіологічні основи процесу дихання. Механізм дихання. Відмінність виконавського дихання від звичайного. Типи виконавського дихання та їх характеристика.

Особливості грудочеревного та змішаного типів дихання. Поняття про опір звука при грі на духових інструментах.

Виконавське дихання як засіб музичної виразності. Дихання та музичне фразування, закономірність зміни дихання у процесі виконання.

Методи розвитку виконавського дихання у самодіяльних музикантів-початківців.

Тема 1.3. Функції язика, різновиди атаки звука, штрихи при грі на духових інструментах

Роль язика при видобуванні звука на духових інструментах. Система та функції м'язів язика. Поняття про "атаку" звука.

Тверда та м'яка атака. Розвиток технічних прийомів, пов'язаних з роботою язика.

Поняття про штрихи та їх значення. Найбільш уживані штрихи при грі на духових інструментах та послідовність їх вивчення. Способи запису штрихів та особливості їх виконання.

Тема 1.4. Функції губ при грі на духових інструментах. Техніка губ та методи її розвитку

Роль роботи амбушюру в процесі гри на духових інструментах. Залежність функцій губ від конструктивних особливостей інструментів. Система губних і лицевих м'язів та їх функціональна діяльність. Залежність розвитку губної техніки від постановки мундштука (тростини). Розвиток витривалості і рухливості губного апарату.

Система вправ для розвитку губного апарату:

- вправи на витриманих звуках у різних динамічних відтінках;
- вправи на легато;
- виконання різних інтервалів.

Тема 1.5. Розвиток техніки пальців при грі на духових інструментах

Визначення поняття техніки пальців. Механізм руху кисті та пальців.

Усвідомлення і автоматизм при оволодінні технічними навичками. Значення постановки рук для розвитку техніки пальців. Взаємозв'язок техніки пальців з другими компонентами виконавського апарату.

Вправи для розвитку техніки пальців: виконання етюдів, гам, різних видів арпеджіо, а також спеціальних вправ.

Тема 1.6. Взаємодія органів дихання, язика, губ, техніки пальців та роль музично-слухового уявлення при грі на духових інструментах

Значення узгодженості дій всіх елементів виконавського апарату. Єдність виконавського процесу та необхідність роботи над окремими елементами виконавського апарату в процесі навчання.

Музичний слух як головний засіб організації та контролю виконавського процесу на духових інструментах. Роль слухового уявлення виконавця музики.

Вплив музично-слухового уявлення на тембр і динаміку звучання.

Тема 1.7. Організація самостійних занять учасників оркестру

Самостійна робота музиканта самодіяльного оркестру як основа для накопичення, розвитку і вдосконалення виконавських навичок.

Принципи організації самостійних занять. Залежність організації самостійної роботи від індивідуальних особливостей і рівня підготовки музикантів самодіяльного оркестру.

Планомірність і систематичність самостійних занять. Послідовність роботи. Розрахунок часу.

Тема 1.8. Індивідуальні заняття з виконавцями на ударних інструментах

Загальна характеристика групи ударних інструментів. Взаємозамінність виконавців на ударних інструментах. Постановка при грі на ударних інструментах. Положення інструментів при грі сидячи та під час руху.

Роль ударних інструментів в духовому оркестрі.

Тема 1.9. Роль і значення учбового музичного матеріалу в процесі формування виконавської майстерності

Основні види учбового музичного матеріалу, якими користуються у практиці навчання гри на духових та ударних інструментах.

Робота над вправами у витриманих звуках. Робота над гамами і арпеджіо. Окремі недоліки у виконанні гам і арпеджіо у музикантів-початківців та способи їх усунення.

Робота над етюдами. Види етюдів та їх значенням у розвитку виконавської майстерності музикантів. Методика роботи над етюдами різноманітного характеру. Робота над художніми музичними творами та оркестровими партіями. Основні принципи роботи над твором. Завдання повного розкриття художнього змісту музики. Робота над розвитком навичок читання нот з аркуша.

Перелік і короткий аналіз навчально-методичних посібників та шкіл гри на інструментах.

Перелік і короткий аналіз найбільш поширених у практиці роботи з самодіяльними музикантами збірників етюдів та п'єс.

РОЗДІЛ 2

Методика роботи із самодіяльним духовим оркестром

Тема 2.1. Короткі відомості з історії виникнення та розвитку духових оркестрів

Зародження перших ансамблів духових інструментів та їх значення в історії музичної культури народів. Вплив військової і світської музики на становлення та розвиток перших духових оркестрів. Військові музичні інструменти в XVII–XIV століттях.

Сутність і значення реформ військових оркестрів на початку XVIII століття. Розвиток оркестрово-ансамблевого виконавства на духових інструментах у другій половині XVIII століття. Оркестри рогової музики. Реформи і винаходи в галузі духових інструментів у першій половині XIX ст., склади духових оркестрів і рівень їх виконавської майстерності. Подальший розвиток духових оркестрів та значення діяльності М. Римського-Корсакова в історії духової музики.

Роль і значення духових інструментів в роки Великої Вітчизняної війни та у післявоєнний період.

Конкурси і фестивалі самодіяльних інструментальних колективів та їх вплив на зростання рівня виконавської майстерності духових оркестрів.

Тема 2.2. Сучасні склади самодіяльних духових оркестрів

Роль і місце самодіяльних духових оркестрів в інструментальній музиці та естетичному вихованні населення.

Види і типи сучасних складів самодіяльних духових оркестрів.

Склади оркестрових груп самодіяльних інструментальних колективів.

Функції окремих інструментів і груп оркестру.

Тема 2.3. Сутність репетиційного процесу, його основні завдання і організація

Характеристика основних типів оркестрових репетицій: робочої, коректурної, прогінної, генеральної.

Основні завдання репетиції:

- а) виявлення ідейно-художнього змісту твору;
- б) удосконалення оркестрових виконавських якостей;
- в) підготовка твору до концертного виконання;
- г) досягнення виконавського ансамблю (темпової, ритмічної і динамічної узгодженості) у групах і в оркестрі в цілому.

Основні етапи репетиційного процесу:

- індивідуальне вивчення оркестрових партій;
- робота з окремими оркестровими групами;
- загальнооркестрова репетиція.

Характеристика основних етапів репетиційного процесу.

Питання організації репетиції: оркестрова студія, наявність нотного матеріалу, забезпеченість пультами і т.д.

Тема 2.4. Форма і методи роботи з самодіяльним духовим оркестром

Загальнооркестрова – основна форма роботи з оркестровим колективом.

Групова форма роботи дає можливість встановлення більшої різноманітності у штрихах, аплікатурі та способі видобування звуків на однотипних інструментах.

Індивідуальна форма роботи і її використання на репетиції всього оркестру для відпрацювання технічних пасажів, фразування і найбільш відповідальних місць у оркестрових партіях.

Метод мануального показу і його зв'язок з мануальною технікою диригування.

Метод роз'яснення. Метод слухової наочності та способи його застосування.

Тема 2.5. Способи досягнення засобів оркестрової виразності

Динаміка – один із яскравих засобів виразності. Робота над динамічними градаціями і розширенням динамічного діапазону оркестру. Послідовність у роботі над різними ступенями сили звучання. Робота над звуками.

Види атаки і штрихів – їх роль у досягненні різноманітності відтінків і виразності оркестрового звучання.

Чистота інтонування – якість, необхідна для досягнення художньої виразності.

Способи досягнення чистоти інтонування: розвиток слухових навичок музикантів, вміння здійснювати слуховий самоконтроль за інтуванням при грі на інструментах; поняття про принципи настройки оркестру як головної складової в систематичній роботі по досягненню чистоти інтонування та оркестрового строю.

Фразування як засіб, що об'єднує елементи оркестрової виразності.

Чітке розуміння форми твору, її основних розділів. Музичний період, речення, фраза, мотив, часткові і загальні кульмінації в розвитку музичної фрази.

Мелодія – найважливіший виразний засіб. Логіка мелодичного розвитку, зміна фаз емоційного підйому і ослаблення. Передавання моментів “дихання” – цезур між окремими фразами. Метроритмічна структура.

Тема 2.6. Оркестрово-ансамблева підготовка

Предмет оркестрово-ансамблевої підготовки, її зміст і організація.

Короткі відомості з історії виникнення і розвитку навчально-тренувальних занять по школах колективної гри.

Оркестрово-ансамблева підготовка як одна із форм удосконалення виконавського рівня оркестру. Інтонаційний стрій, виконавське дихання, штрихи і атака звука, гнучка динаміка, ансамбль і т.п.

Сутність правильної організації роботи по оркестрово-ансамблевій підготовці при різних рівнях виконавської майстерності оркестру. Основні питання оркестрово-ансамблевої підготовки, їх призначення і зміст.

Способи настройки оркестру як засіб для досягнення чистого інтонування при грі. Мелодична настройка. Гармонічна настройка оркестру, її мета; взаємозв'язок гармонічної настройки з мелодичною.

Удосконалення навичок виконання різними штрихами (деташе, легато, стакато). Правильність виконання штриха.

Робота над динамікою: способи досягнення правильної сили звучання оркестру в основних динамічних нюансах, в діапазоні від меццо-форте до фортисимо. Прищеплення навички поступового переходу від одного динамічного нюансу до другого (крещендо, димінуендо). Контрастна динаміка, способи її досягнення.

Темповий ансамбль – найважливіша виконавська якість. Способи прищеплення навичок виконання в стійких темпах, а також при переході з одного темпу в інший. Взаємозв'язок темпового ансамблю з ритмічним.

Ритмічний ансамбль – одна із основних виконавських якостей, які складають поняття “ансамбль” в широкому розумінні. Принципи досягнення ритмічного ансамблю. Послідовність переходу від простої ритміки до складнішої, ритмічний ансамбль у групах та в оркестрі. Розвиток навички читання нот з аркуша – як необхідна якість для вдосконалення технічної підготовки оркестру. Правильний вибір вправ, етюдів та п'єс.

Тема 2.7. Форми суспільної діяльності самодіяльних духових оркестрів. Організація та проведення концертних виступів

Роль і місце духової музики у проведенні суспільно-політичних заходів та церемоніалів. Участь духових оркестрів у святкових заходах та репертуар для них. Акустичні особливості гри на повітрі. Розміщення оркестрантів при грі в строю. Церемоніальна та обрядова музика духових оркестрів. Музичне оформлення урочистих зборів, мітингів, масових клубних заходів, народних і громадянських обрядів. Участь духових оркестрів у заходах по організації дозвілля та відпочинку трудівників. Методика підбору репертуару і складання програм для танцювальних вечорів і народних гулянь.

Роль і значення концертної діяльності у підвищенні творчого рівня і формування ідейного рівня та музично-естетичних поглядів самодіяльних музикантів. Планування концертних виступів колективу, виходячи із загального плану роботи клубного закладу. Підготовча робота перед концертом. Проведення концерту. Основні правила розміщення і поведінки оркестрантів і диригента на сцені.

Підготовка духового оркестру до участі в оглядах-конкурсах, олімпіадах, фестивалях самодіяльного мистецтва.

Тема 2.8. Методика роботи з початковим оркестром

Роль і значення підготовчої роботи керівника перед початком занять з початковим інструментальним колективом. Зміст підготовчої роботи.

Організаційний етап роботи з початковим оркестром (відбір кандидатів, розподіл і т.д.).

Організація навчання гри на інструментах. Режим, тривалість і зміст перших колективних занять. Поєднання практичних занять на інструментах з теоретичними заняттями по основам музичної грамоти. Навчально-педагогічна література на початковому періоді роботи з оркестром. Методика організації самостійної роботи з учасниками-початківцями оркестрового колективу.

Тема 2.9. Самоврядування у самодіяльному колективі

Створення органу управління оркестру. Завдання органу управління. Склад органу управління самодіяльного колективу. Складання плану роботи органу управління.

Тема 2.10. Ідейне та музично-естетичне виховання учасників колективу

Ідейне та музично-естетичне виховання учасників самодіяльного колективу як необхідний складовий розділ всієї навчально-виховної роботи. Значення і роль ідейного та музично-естетичного виховання у становленні колективу.

Форми і методи ідейного та музично-естетичного виховання учасників колективу. Планування ідейно-виховної роботи у колективі. Ідейно-виховна робота як одне із важливих завдань спеціальної підготовки оркестру. Роль предметів спеціальної підготовки в музично-естетичному вихованні.

Тема 2.11. Роль та педагогічні завдання керівника самодіяльного духового оркестру

Роль керівника у процесі роботи із самодіяльним оркестровим колективом. Керівник колективу як організатор, педагог, вихователь і художній керівник. Основні принципи взаємовідносин між керівником і колективом у процесі роботи.

Роль керівника у підготовці та проведенні заходів ідейно-естетичного виховання.

Формування колективу як пропагандиста музичного мистецтва.

Тема 2.12. Короткий огляд методичної літератури, навчально-допоміжного та художнього репертуару для духових оркестрів

Короткий аналіз історичної та методичної літератури. Література зі спеціальної підготовки. Школи колективної гри. Література з оркестрово-ансамблевої підготовки.

Класифікація репертуару самодіяльних духових оркестрів. Художній репертуар для малого мідного, малого змішаного і великого змішаного складів духових оркестрів.

Тема 2.13. Планування навчально-виховної роботи

Навчальна документація (план роботи, навчальні програми, журнали відвідувань та обліку роботи), їх роль та значення у роботі керівника самодіяльного духового оркестру. Короткий аналіз кожного з видів навчальної документації. Значення планування усіх видів роботи керівника та колективу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

“Методика роботи із самодіяльним духовим оркестром”

Рівень навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу; за допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу із джерелами; відсутні сформовані вміння та навички; виконує 30 % від загальної кількості тестів.
II. Середній	Студент виявляє знання і розуміння основних положень вивченого матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом; висловлює власну думку щодо теми; користується додатковими джерелами; загалом володіє основами методики репетиційної роботи з музичним колективом; виконує 65 % від загальної кількості тестів.
III. Достатній	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, вільно застосовує знання у різних ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультацій з викладачем, виконує прості творчі завдання; володіє методикою репетиційної роботи з музичним колективом; виконує 85 % від загальної кількості тестів.
IV. Високий	Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; самостійно визначає мету власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; самостійно вирішує виробничі ситуації у сучасних умовах; на високому рівні володіє методикою репетиційної роботи з музичним колективом; виконує 95 % від загальної кількості тестів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДУХОВОГО ОРКЕСТРУ

Флейта

- Келлер Э. Этюды для флейты. Тетр. 1 и 2, – М.: Музыка, 1958, 1960.
Келлер Э. Легкие упражнения.
Келлер Э. Школа игры на флейте. – М.: Музгиз, 1964
Платонов Н. Этюды для флейты. – М.: Музыка, 1968.
Платонов Н. Основы техники игры на флейте.
Попп В. Основы техники игры на флейте.
Цыбин В. Легкие пьесы для флейты и фортепиано.
Ягудин Ю. Педагогический репертуар для флейты и фортепиано.
Ягудин Ю.

Гобой

- Видеман Л. 37 избранных этюдов.
Законець М. П'єси для гобоя. – К.: Музична Україна, 1979.
Назаров Н. Школа игры на гобое. – М.: Музыка, 1960.
Нимен Т. Школа игры на гобое.
Пушечников И. Легкие этюды для гобоя.
Пушечников И. Азбука для гобоя (42 практических урока для гобоя).
Пушечников И. 25 этюдов для гобоя.
Славинский Л. (составитель) Избранные этюды.

Кларнет

- Березин А. 48 этюдов. – М.: Музгиз, 1963.
Берман К. Этюды для кларнета. – М.: Музгиз, 1959.
Блатт Ф. Полная школа игры на кларнете. – М.: Музгиз, 1957.
Гурфинкель В. Школа игры на кларнете. Ч.1, 2, – М.: Музгиз, 1964, 1967.
Диков Б. Школа игры на кларнете. – М.: Музыка, 1965.
Диков Б. Этюды для кларнета. – М.: Музыка, 1967.
Мацевич А. 6 этюдов. – Л.-М.: Советский композитор, 1971.
Наврузов М. Пособие для начального обучения игре на кларнете. Баку, 1971.
Розанов С. Школа игры на кларнете. – М.: Музгиз, 1968
Тимоха М. Початкова школа гри на кларнеті. – К.: Музична Україна, 1969.
Штарк А. 36 легких этюдов, – М.: Музгиз, 1961.

Саксофон

- Михайлов М. Школа игры на саксофоне. – М.: Музыка, 1975.
Ривчук А. Школа игры на саксофоне. – М.: Советский композитор, 1969.
Ривчук А. 40 этюдов для саксофона. – М.: Музыка, 1963.
Ривчук А. 150 упражнений для саксофона. – М.: Музыка, 1965.
Ривчук А. Сборник классических пьес. – М.: Музыка, 1965.
Шапошникова М. Хрестоматия для саксофона альта. – М.: Музыка, 1985. (составитель)

Валторна

- Блюм О. Этюды для валторны. – М.: Музгиз, 1961.
Дульский М. Этюды на оркестровые темы. – М.: Музыка, 1969.
Копор Ш. 45 этюдов для валторны. – М.: Музыка, 1966.
Копраш К. 60 избранных этюдов для валторны. Ч. 1, – М.-Л., Музгиз, 1967.
Полех В. Школа игры на валторне. – М.: Музыка, 1986.
Солодуев В. Школа игры на валторне. Ч. 1 и 2. ИВД, – М.: 1956.
Усов А. Вопросы теории и практики игры на валторне. – М.: Музгиз, 1957.
Шоллар Ф. Школа игры на вальторне. – М.: Музгиз, 1955.
Янкелевич А. Школа игры на валторне. – М.: Музыка, 1970

Труба, корнет, альт, баритон

- Арбан Ж. Школа игры на трубе. – М.: Музыка, 1970.
Баласанян С. Школа игры на трубе. – М.: Музыка, 1972.
Бердиев М. Легкі етюди для труби. – К., Музична Україна, 1969.
Бердиев М. Дві п'єси. – К., Мистецтво, 1965.
Бердиев М. Концерт № 1 для труби. – К.: Музична Україна, 1972.
Бердиев М. 26 етюдів для труби. – М.: Музыка, 1972.
Волоцкой П. Хрестоматия педагогического репертуара для трубы и корнета. – М.: Музыка, 1965.
Волоцкой П. Школа игры на альте. – М.: ИВД, 1961.
Вурм В. 45 легких этюдов для трубы. – М.: Музыка, 1969.
Лавров Г. 60 этюдов для тенора или баритона. – М.: Музыка, 1960.
Митронов А. Школа игры на трубе. Ч. 1,2. – Л.: Музгиз, 1965.
Прокофьев П. Практическое пособие для игры на трубе. – Л.: Музыка, 1968.
Сердакян А. Школа игры на баритоне. – М.: Музыка, 1962.
Табакон М. Первоначальная прогрессивная школа для трубы. Ч. 1,2,3. – М.: Музыка, 1965.
Хачатурян М. Пособие для трубы. Ч. 1. – Ереван, 1979.
Чумов Л. Этюды для начинающих трубачей. – М.: Музыка, 1969.

Тромбон

- Блажевич В. Школа игры на тромбоне. Ч. 1,2. – М.: Музыка, 1965.
Блажевич В. Школа легато.
Блажевич В. Секвенции. 26 мелодических упражнений в различных ритмах и ключах. – М.: Музыка, 1972.
Васильев С. Этюды для тромбона. – М.: Музыка, 1969.
Григорьев Б. Школа игры на тромбоне. – М.: Музыка, 1969.
Григорьев Б. Гаммы, арпеджио, интервалы. – М.: Музыка, 1972.
Рейхе Е. Школа игры на тромбоне. – М.: Музыка, 1965.
Седракян А. 40 легких этюдов для тромбона. – М.: ИВД, 1960.
Ушкин В. Этюды для тромбона. – М.: Музыка, 1969.

Туба

- Блажевич В. Школа игры на тубе. – М.: Музыка, 1971.
Блажевич В. Этюды для тубы Си ♭.
Васильев С. 24 мелодических этюда для тубы. – М.: Музгиз, 1955.
Китцер Р. Школа игры на тубе. – М.: Музыка, 1960.
Лебедев И. Школа игры на тубе миб. – М.: Музыка, 1962.
Лебедев И. 20 этюдов для тубы миб. – М.: Музыка, 1964.
Митягин В. Избранные этюды для тубы. – М.: Музыка, 1967. (составитель)

Ударні інструменти

- Андреева Е. Ударные инструменты современного симфонического оркестра. – К.: Музична Україна, 1990.
Егорова Т., Штейман В. Ритмические этюды для малого барабана. – М.: Музыка, 1970.
Кузьмин Ю. Школа игры на ударных инструментах. – М.: ВДФ, 1970.
Купинский К. Школа игры на ударных инструментах. – М.: Музыка, 1971.
Купинский К. Школа игры на ксилофоне. – М.: Музыка, 1972.
Осадчук В. Этюды для малого барабана.
Осадчук В. Этюды для литавр.
Панайотов Л. Ударные инструменты в современных оркестрах. – М.: Советский композитор, 1973.
Резевский З. Школа игры на ударных инструментах. – Рига, ДНТ, 1969.
Снегирев В. Этюды для малого барабана. – М.: Советский композитор, 1970.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА ДО РОЗДІЛУ № 2

1. Инструментовка для духового оркестра. – Л.: Музгиз, 1960.
2. Основы музыкальной грамоты. – К.: Советский композитор, 1960.
3. Методика музыкального воспитания в школе. – М.: Просвещение, 1983.
4. Книга про оркестр. – К., 1981.
5. Ежедневные коллективные упражнения для духовых оркестров. – М., 1948.
6. Школа коллективной игры на духовых инструментах. – М.:Л., Музгиз, 1948.
7. Учитесь понимать музыку. – Одесса: Книгоиздат, 1960.
8. Вопросы детской (возрастной) психологии. Соб. соч., – М.: Педагогика, 1984.
9. Очерки по истории русской музыки XIX века. – Л., Учпедгиз, 1960.
10. Элементарная теория музыки. – М.: Музгиз, 1962.
11. Элементарна теорія музики і сольфеджіо, ч. 2, – К.: Музична Україна, 1972.
12. Оркестрово-ансамблевая подготовка военного оркестра. – М., 1969.
13. Инструментовка для духового оркестру. – М.: Музыка, 1978.
14. Практичний курс читання партитур для духового оркестру. – К.: Музвидавництво, 1960.
15. Пособие по инструментовке для руководителей самодеятельных духовых оркестров. – М.: Музгиз, 1961.
16. Українська музика. – К.: Державне вид-во образотворчого мистецтва і муз. літератури УРСР, 1960.
17. Элементарна теорія музики. – К.: Державне вид-во образотворчого мистецтва і муз. літератури УРСР, 1961.
18. Духовой оркестр. – М.: Музгиз, 1963.
19. Методика обучения игре на духовых инструментах. – М.: Музыка, 1962.
20. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. – М.: ИВД, 1959.
21. О дыхании при игре на духовых инструментах. – М.: Музгиз, 1956.
22. О работе над гаммами и арпеджио при игре на духовых инструментах. – М.: ИВД, 1959.
23. Краткий музыкальный словарь. – Л.: Музгиз, 1959.
24. инструменты в истории музыкальной культуры. – Л.: Музыка, 1973.
25. Пособие по инструментовке для духового оркестра. – М.: ВУВД, 1960.
26. У истоков русской народной оркестровой культуры. – М.: Музыка, 1987.
27. Хрестоматія для духових оркестров художественної самодеятельності. – М., 1958.
28. Школа коллективной игры для духовых оркестров художественной самодеятельности. – М.: 1969.
29. Основы техники дирижирования. – К.: Державне вид-во образотворчого мистецтва і муз. літератури УРСР, 1960.
30. Музыкальная грамота. – К.: Мистецтво, 1962.
31. Репетиционная работа с оркестром. / Журнал Сов. музыка, 1969, № 5.
32. Диригентський апарат та його постановка. – М.: Музыка, 1967.
33. Інструменти духового оркестру. – М.: Музыка, 1984.
34. Психология ранней юности. – М.: Просвещение, 1989.
35. Работа с самодеятельными эстрадными оркестрами и ансамблями. – М.: Музыка, 1981.
36. Духовий оркестр у клубі. – К.: Мистецтво, 1975.
37. Самодеятельный духовой оркестр. – М.: Профиздат, 1962.
38. Русский военный оркестр. – М.: Музыка, 1965.
39. Техника дирижирования. – Л.: Музиздат, 1967.
40. Строение музыкальных произведений. – М.: Музгиз, 1960.
41. Таблицы по инструментоведению. – М.: Музыка, 1966.
42. Дитячий духовий оркестр. – М.: Музыка, 1989.
43. Программа и методические указания для кружка духового оркестра. – М.: Музгиз, 1965.
44. Пособия для духовых оркестров художественной самодеятельности. Составитель Н. Микос. – М.: Музгиз, 1961.
45. Занятия с начинающим духовым оркестром. – М.: Музгиз, 1962.
46. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. – М.: Музгиз, 1958.
47. Музыкальные жанры и формы. Изд. 2. – М.: Музгиз, 1954.
48. Современный оркестр. Т. 1-3. – М.: Музгиз, 1953–1956.
49. Таблицы по нотной грамоте. – М.: Музгиз, 1960.
50. Как организовать самодеятельный духовой оркестр. – М.: Музгиз, 1959.
51. Как понимать музыку. – М.: Знание, 1961.
52. Духовой оркестр. – М.: Музыка, 1977.
53. Основные элементы дирижерской техники. – М.: Музыка, 1966.
54. Воспитательная роль музыки. – Л.: Музиздат, 1962.
55. Элементарная теория музыки. – М.: Музгиз, 1961.
56. Виш. 1. – К.: Музична Україна, 1973.
57. Методика обучения игре на духовых инструментах. Вып. 2. – М.: Музыка, 1966.
58. Методика обучения игре на духовых инструментах. Вып. 4, – М.: Музыка, 1976.
59. Методика обучения игре на духовых инструментах. – М.: Музыка, 1975.
60. Индивидуальность ученика и искусство педагога. – М.: Музыка, 1968.
61. Практическое руководство по музыкальной грамоте. – М.: Музгиз, 1960.
62. Работа с духовым оркестром. – М.: Музыка, 1970.

63. Методы воспитательной работы с участниками художественной самодеятельности. Харьков, Институт культуры, 1970.
64. Малый духовый оркестр. — К.: Державне вид-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960.
65. Обучение игре на медных духовых инструментах в первоначальный период. — М.: Музгиз, 1959.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МЕТОДИКА РОБОТИ З ДУХОВИМ ОРКЕСТРОМ”

Пояснювальна записка

Підготовка висококваліфікованих спеціалістів передбачає досконале знання фаху, високий рівень володіння знаннями з спеціальних предметів. Предмет “Методика роботи із самодіяльним духовим оркестром” займає одне з ведучих місць серед навчальних дисциплін. Викладання “Методики роботи з духовим оркестром” ставить собі за мету підготувати студентів до практичної діяльності в якості керівника дорослого та дитячого духових оркестрів.

Педагогічний контроль є невід’ємною частиною процесу освіти та професійної підготовки фахівців спеціальності 5.020104 “Народна художня творчість”, спеціалізації “Народне інструментальне мистецтво”.

Комплексна контрольна робота (ККР) з навчальної дисципліни “Методика роботи з духовим оркестром” має за мету визначення залишкового рівня засвоєння знань, виявлення творчих задатків майбутніх фахівців, здатності вирішувати творчі завдання та використання набутих знань, умінь та навичок.

ККР складається з двох частин:

- 1 частина – тестові завдання;
- 2 частина – практична робота.

За змістом ККР охоплює матеріали з теми курсу “Методика роботи з духовим оркестром” та складається з тестових завдань трьох рівнів складності.

Тести першого рівня включають 15 завдань, які надають можливість перевірки знань у згорнутій формі. Завдання подаються у закритій формі.

Критерії оцінювання комплексної контрольної роботи з навчальної дисципліни “Методика роботи з духовим оркестром”

Комплексна контрольна робота оцінюється за чотирибальною системою (“5”, “4”, “3”, “2”). Тестові завдання і практична частина роботи оцінюються за окремими критеріями. У цілому виставляється одна оцінка, яка є середньою арифметичною сумою двох частин.

Тестові завдання мають різний рівень складності, тому кожне з них оцінюється в балах з відповідним коефіцієнтом.

Таблиця 1.

Завдання	Оцінка в балах	Коефіцієнт	Максимальна сума балів
I рівня	1	1	15
II рівня	2	2	60
III рівня	1, 2, 3	3	45

Співвідношення між сумою балів і оцінкою надано в таблиці 2

Таблиця 2.

Оцінка	Сума балів	Процент правильних відповідей
“2”	від 0 до 54	до 50%
“3”	від 55 до 73	51–70 %
“4”	від 74 до 91	71–90%
“5”	від 92 до 120	91 – 100%

15 тестових завдань першого рівня містять питання з двома альтернативними варіантами відповіді “так – ні”. Такі завдання використовуються для грубої перевірки повноти знань та умінь.

30 тестових завдань другого рівня мають закрити форму з множинним вибором, які передбачають наявність однієї правильної відповіді з трьох запропонованих. Завдання цього рівня дають можливість перевірити уміння правильно відтворювати отримані знання та уміння, вільно орієнтуватися у групі схожих понять чи явищ.

Це базовий рівень підготовки майбутнього спеціаліста.

15 тестових завдань третього рівня – це відкрита та закрита форма і будується, як ствердження визначення, які треба закінчити, або встановити відповідність між даними поняттями. Тести третього рівня передбачають перевірку глибини знань.

Друга частина ККР – це практичні завдання, які дають можливість перевірити навички й уміння студентів на практиці користуватись одержаними знаннями.

Практична частина складається з 10 варіантів і передбачає індивідуальні завдання для кожного студента.

Використання ККР розраховано на дві академічні години.

При оцінюванні практичної частини ККР враховується повнота і правильність відповіді, ступінь усвідомленості, розуміння вивченого, мовне оформлення відповіді.

I рівень

1. Чи є диригент оркестру духових інструментів виконавцем?
а) так;
б) ні.
2. Ансамбль – це висота звуку?
а) так;
б) ні.
3. Чи має агогіка відношення до нюансів?
а) так;
б) ні.
4. Чи виражає афтакт силу звуку?
а) так;
б) ні.
5. Велика флейта – інструмент транспонуючий?
а) так;
б) ні.
6. Звук на амбушюрних інструментах утворюється внаслідок вібрації губ.
а) так;
б) ні.
7. Склади духових оркестрів бувають тільки мідні?
а) так;
б) ні.

8. Під час гри на духових інструментах необхідно користуватись тільки грудним диханням?
 - а) так;
 - б) ні.
9. Чи залежить тембр звука духового інструменту від мензури?
 - а) так;
 - б) ні.
10. Чи повинен бути керівник самодіяльного духового оркестру вихователем та організатором?
 - а) так;
 - б) ні.
11. Репетиції духового оркестру бувають тільки коректурні.
 - а) так;
 - б) ні.
12. Проводити з духовим оркестром необхідно тільки загальнооркестрові репетиції.
 - а) так;
 - б) ні.
13. Великий барабан належить до групи ударних інструментів з певною висотою звучання.
 - а) так;
 - б) ні.
14. Амплітуда диригування залежить від розміру такту.
 - а) так;
 - б) ні.
15. Партитура – це збірник музичних творів.
 - а) так;
 - б) ні.

II рівень

1. Методика – це:
 - а) теорія музики;
 - б) наука про засоби викладання того чи іншого предмета;
 - в) практичні заняття на інструменті.
2. Виконавський процес на духових інструментах – це:
 - а) вірний вибір мундштука;
 - б) робота губного апарату;
 - в) складний психофізичний процес гри на інструменті.

3. Поняття “постановка” – це:
 - а) музичне фразування;
 - б) особливості положення пальців, губ, язика, мундштука та техніки дихання при грі на інструменті;
 - в) вірний вибір мундштука.
4. Звук – це:
 - а) мелодія;
 - б) механічні коливання звучного тіла;
 - в) штрих.
5. Штрих – це:
 - а) динаміка;
 - б) знак альтерації;
 - в) = риска =.
6. Керівник духового оркестру – це:
 - а) музикант;
 - б) організатор;
 - в) організатор, керівник та вихователь.
7. Репетиція з оркестром починається з:
 - а) програвання музичного твору;
 - б) роботи над гамами та арпеджіо;
 - в) настройкою інструментів та розігруванням.
8. Форми відбору кандидатів до самодіяльного духового оркестру:
 - а) колективна;
 - б) індивідуальна;
 - в) групова.
9. Повільний темп:
 - а) алегро;
 - б) ленто;
 - в) модерато.
10. Помірний темп:
 - а) модерато;
 - б) граве;
 - в) віво.
11. Атака звука – це:
 - а) інтонування;
 - б) ритмічна точність;
 - в) першочерговий момент видобування звука.

12. Вірний тип виконавського дихання на духових інструментах:
а) грудне;
б) черевне;
в) змішане.
13. Партитура – це запис твору для:
а) соліста;
б) виконавського колективу;
в) ансамблю.
14. Диригування – це:
а) керування духовим оркестром;
б) керування виконавчим колективом;
в) керування симфонічним оркестром.
15. Основні штрихи в диригуванні:
а) легато і стакато;
б) sforzando та акцент;
в) маркато та non legato.
16. Затакти бувають:
а) тяжкі та легкі;
б) короткі та довгі;
в) повні та неповні;
17. Фермата – це:
а) жест;
б) знак, що подовжує звучання ноти, акорда, паузи;
в) штрих.
18. Показ початку виконання твору диригент здійснює за допомогою:
а) рук;
б) ауфтакту;
в) диригентської палочки.
19. Інструменти, що входять до складу духового оркестру, відрізняються за:
а) діапазоном;
б) довжиною мензури;
в) строем;
г) тембром і способом вилучення звуку.
20. Мелодійне двоголосся в середньому регістрі доручають:
а) флейті;
б) гобою;
в) тенору та баритону.

21. Мелодії розташовані в верхній частині другої октави, практично можна виконувати тільки на:
а) валторні;
б) трубі;
в) флейті, гобої та кларнеті.
22. Склади духових оркестрів:
а) мідні;
б) дерев'яні;
в) змішані.
23. Методи проведення оркестрових репетицій:
а) наочний показ;
б) заохочення;
в) покарання.
24. Форми проведення оркестрових репетицій:
а) індивідуальна, групова, колективна;
б) ансамблева;
в) оркестрова.
25. Натуральний звукоряд – це:
а) мелодія;
б) гама та арпеджіо;
в) звуки, які виконуються без допомоги вентилів.
26. Групи духового оркестру:
а) мідні та дерев'яні;
б) язичкові та лабіальні;
в) дерев'яні, характерні, ударні та мідна.
27. Основні динамічні градації:
а) мецо піано;
б) sforzando;
в) піано, мецо форте, форте.
28. Склади духових оркестрів:
а) великий та малий;
б) змішані;
в) малий мідний, малий змішаний, великий змішаний.
29. Швидкий темп:
а) адажіо;
б) андантіно;
в) престо.

30. Амбушюр – це:

- а) сукупність м'язів губ та обличчя;
- б) дихання;
- в) постановка.

III рівень

1. Кому належать підручники:

1	Кожевников Б.	А)	Техніка диригування
2	Нежинський О.	Б)	Інструменти духового оркестру
3	Мусін В.	В)	Дитячий духовий оркестр

2. Розподіліть нюанси згідно з динамічним ансамблем:

1	Оркестр	А)	mf, f
2	Хор	Б)	p, mp.
3	Соліст	В)	mp, mf.

3. Встановіть відповідність:

Інструменти	Стрій
1 Альт	А) in B
2 Валторна	Б) in Es
3 Баритон	В) in F

4. До якої групи інструментів оркестру належить валторна?

- А) До ударних інструментів
- Б) До дерев'яних інструментів
- В) До мідних духових інструментів

5. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер:

Інструменти:

1	Гобой	А	Мідні духові
2	Труба	Б	Струнно-смичкові
3	Віолончель	В	Ударні
4	Литаври	Д	Дерев'яні духові

6. Встановіть відповідність:

1	Позиції в диригуванні	А	Близькі, середні і дальні
2	Плани в диригуванні	Б	Повні і неповні
3	Затакти в диригуванні	В	Високі, низькі та середні

7. Кому належать підручники:

1	С. Розанов	А	Школа гри на трубі
2	В. Полех	Б	Школа гри на валторні
3	Ж. Арбан	В	Школа на флейті
4	Н. Платонов	Г	Школа гри на кларнеті

8. Встановіть відповідність:

1	Флейта	А	Амбушюрні
2	Кларнет, саксофон	Б	Лабіальні
3	Труба, альт, бас	В	Язичкові
4	Великий барабан і тарілки	Г	Ударні

9. Оберіть правильний варіант відповідей із запропонованих:

Інструмент транспонує на б2 вниз:

- а) саксофон-альт;
- б) саксофон-сопрано;
- в) тенор;
- г) корнет;
- д) малий кларнет;
- ж) тромбон.

10. Оберіть правильний варіант відповідей із запропонованих:

Ударні інструменти з певною висотою звучання:

- а) трикутник;
- б) бубон;
- в) малий барабан;
- г) литаври;
- д) тарілки;
- ж) ксилофон;
- з) металофон.

11. Встановіть відповідність:

Вентилі:	Понижує на :
1	А 1,5 тону
2	Б 0,5 тону
3	В 1 тон

12. Оберіть правильний варіант відповіді із запропонованих:

При грі на цугтромбоні використовуються _____

основних позицій:

- а) 5;
- б) 7;
- в) 9.

13. Оберіть правильний варіант відповіді із запропонованих:

“Мертва зона” у діапазоні тромбона складається з _____ звуків:

- а) 3;
- б) 5;
- в) 7.

14. Оберіть правильний варіант відповідей із запропонованих:

До групи широкомензурних духових інструментів належать:

- а) труба;
- б) баритон;
- в) туба;
- г) корнет.

1.	В. Агапкін	А	“Радість перемоги”
2.	Д. Тухманов	Б	“Український марш”
3.	М. Стрімовський	В	“Прощання слов'янки”
4.	Б. Беккер	Г	“День Перемоги”

Практичні завдання

1. а) зробіть гармонічний аналіз 4–8 тактів твору;
б) складові частини диригентського жесту.
2. а) вкажіть тип фактури, використаний в партитурі, дайте його визначення;
б) прості схеми на *legato*, *non legato*, *staccato*.
3. а) інструментуйте 4 такти запропонованого твору для групи акомпанементу;
б) зняття звучання на різних долях.
4. а) інструментуйте 4 такти запропонованого твору для групи мелодичних голосів малого мідного складу духового оркестру;
б) показ схеми на 5: 5/4; 5/8.
5. а) запишіть 4 такти запропонованого твору в унісонному звучанні таких духових інструментів: кларнет, саксофон-сопрано та саксофон – альт;
б) показ схеми на 6: 6/4; 6/8.
6. а) зробіть гармонічний аналіз 4–8 тактів твору;
б) тактування на 9, 12, 8; 8.
7. а) вкажіть тип фактури, використаний у партитурі, дайте його визначення;
б) показ *cresc* та *dim*.
8. а) інструментуйте 4 такти запропонованого твору для групи акомпанементу;
б) знімаюча фермата у кінці твору.
9. а) інструментуйте 4 такти запропонованого твору для групи мелодичних голосів малого мідного складу духового оркестру;
б) незнімаюча фермата у середині такту.
- 10 а) інструментуйте 4 такти запропонованого твору для групи акомпанементу (2 валторни in F, тенор, баси);
б) функції лівої руки в диригуванні.

I рівень

1. а	6. а	11. б
2. б	7. б	12. б
3. а	8. б	13. б
4. а	9. а	14. б
5. б	10. а	15. б

II рівень

1. б	11. в	21. в
2. в	12. в	22. в
3. б	13. б	23. а
4. б	14. б	24. а
5. в	15. а	25. в
6. в	16. в	26. в
7. в	17. б	27. в
8. б	18. б	28. в
9. б	19. г	29. в
10. а	20. в	30. а

III рівень

1. 1-б;
2-в; 3-а,	6. 1-в;
2-а; 3-б.	11. 1-в;
2-б; 3-а
2. 1-а;
2-в; 3-б.	7. 1-г; 2-б; 3-а;
4-в.	12. б
3. 1-б;
2-в; 3-а.	8. 1-б; 2-в; 3-а;
4-г.	13. б.
4. в.	9. б, г.	14. б; в.
5. 1-д; 2-а;
3-б; 4-в	10. г, ж, з	15. 1-в; 2-г;
3-б; 4-а.

Комплексна контрольна робота з навчальної дисципліни *“Методика роботи з духовим оркестром”* (листок відповідей) студента (ки)

_____ курсу _____ групи _____

I рівень

1. а, б; 2. а, б; 3. а, б; 4. а, б; 5. а, б; 6. а, б; 7. а, б; 8. а, б; 9. а, б; 10. а, б; 11. а, б; 12. а, б; 13. а, б; 14. а, б; 15. а, б.

II рівень

1. а, б, в.	11. а, б, в.	21. а, б, в.
2. а, б, в.	12. а, б, в.	22. а, б, в.
3. а, б, в.	13. а, б, в.	23. а, б, в.
4. а, б, в.	14. а, б, в.	24. а, б, в.
5. а, б, в.	15. а, б, в.	25. а, б, в.
6. а, б, в.	16. а, б, в.	26. а, б, в.
7. а, б, в.	17. а, б, в.	27. а, б, в.
8. а, б, в.	18. а, б, в.	28. а, б, в.
9. а, б, в.	19. а, б, в.	29. а, б, в.
10. а, б, в.	20. а, б, в.	30. а, б, в.

III рівень

1. 1 _____ 2 _____ 3 _____
2. 1 _____ 2 _____ 3 _____
3. 1 _____ 2 _____ 3 _____
4. А, Б, В.
5. 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
6. 1 _____ 2 _____ 3 _____
7. 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
8. 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
9. а, б, в, г, д, ж.
10. а, б, в, г, д, ж, з.
11. 1 _____ 2 _____ 3 _____
12. а, б, в.
13. а, б, в.
14. а, б, в, г.
15. 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____

Дата _____

Оцінка: I рівень (бали) _____, II рівень (бали) _____, III рівень (бали) _____

Загальна сума балів _____

Сумарна оцінка _____ Підпис викладача _____

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Кожевников Б.* Інструменти духового оркестру. – М.: Музика, 1984р.
2. *Зирянок Я., Ладановський У.* Духовий оркестр у клубі. – К.: Мистецтво, 1975 р.
3. *Федотов А.* Методика навчання гри на духових інструментах. – М.: Музика”, 1976.
4. *Усов Ю.* Методика навчання гри на духових інструментах. Вип. 2. – М.: Музика, 1966.
5. *Усов Ю.* Методика навчання гри на духових інструментах. Вип. 4. – М.: Музика, 1976.
6. *Юдевич Е.* Малий духовий оркестр. – К.: Мистецтво, 1960.
7. *Диков Б.* Методика навчання гри на духових інструментах. – М.: Музика, 1962.
8. *Ніжинський О.* Дитячий духовий оркестр. – М.: Музика, 1989.
9. *Анісімов Б.* Інструментовка для духового оркестру. – Л.: Музгиз, 1960.
10. *Горчаков С., Зудів М.* Інструментовка для духового оркестру. – М.: Музика, 1978.
11. *Колесса М.* Основи техніки диригування. – К.: Музична Україна, 1973.
12. *Мусін В.* Техніка диригування. – Л.: Музгиз, 1967.
13. *Свічков Д.* Основні елементи диригентської техніки. – М.: Музика, 1966.
14. *Казачков С.* Диригентський апарат та його постановка. – М.: Музика, 1967.
15. *Готліб М.: Кабак Я., Макаров Є.* Практичний курс читання партитур для духового оркестру. – М.: Музгиз, 1960.

Для нотаток

Для нотаток

Навчальне видання

МЕТОДИКА РОБОТИ
ІЗ САМОДІЯЛЬНИМ ДУХОВИМ ОРКЕСТРОМ

Програма та методичні рекомендації
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Укладач Ю. І. Ханлогін

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 2,32. Наклад 100 прим.

Видавництво “Фірма “ІНКОС”
14116, м. Київ, вул. Маршала Рибалка, 10/8;
Тел./факс: (044) 206-47-29, 206-47-21
E-mail: inkos@carrier.kiev.ua,
inkos@ln.kiev.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції № 2006 від 04.11.2004 р.